

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA ZADAŃ

Jeżeli odpowiedź zawiera błąd rzeczowy, nie można przyznać za nią pełnej punktacji.

Nr	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów
1.	F, P	1 p. 1 p. – dwie poprawne odpowiedzi; 0 p. – jedna odpowiedź poprawna i jedno wskazanie niepoprawne, odpowiedzi niepoprawne lub brak odpowiedzi.
2.	Przykładowe odpowiedzi (wszystkie odpowiedzi zgodne z tekstem i ilustracją są akceptowane): <ul style="list-style-type: none"> • <u>Buty</u> – na dworze cesarskim były dwie zwalczające się frakcje – każda z nich nosiła inny rozmiar obcasów LUB następcą tronu, aby zaspokoić dwie frakcje, nosił buty o różnych rozmiarach obcasów. • <u>Jajko</u> – trwająca od wielu lat wojna z sąsiednim królestwem zaczęła się od różnicy zdań w kwestii tego, od której strony należy rozbijać jajko (w odpowiedzi wystarczy wskazać kwestię sporną). • <u>Statek</u> – Guliwer trafił do Lilliputów po rozbiciu się jego statku LUB odniesienie do ataku wrogiej floty LUB odniesienie do pokonania floty wrogów przez Guliwera. • <u>Lina</u> – Guliwer pokonał wrogą flotę za pomocą liny LUB Guliwer przyprowadził cesarzowi statki wroga powiązane liną. 	1 p. 1 p. – za 2 zgodne z treścią lektury wyjaśnienia dotyczące wybranych elementów ilustracji w odniesieniu do pobytu w kraju Lilliputów ; 0 p. – za mniej niż 2 zgodne z treścią lektury wyjaśnienia dotyczące wybranych elementów ilustracji; odpowiedź niepełną, niezgodną z tekstem lub brak odpowiedzi.
3.1.	W odpowiedzi trzeba uwzględnić przynajmniej jeden element podlegający krytyce wraz wyjaśnieniem opartym na konkretności z Tekstu 1, na przykład: <ul style="list-style-type: none"> • wynalazki i prace naukowe, które nie mają sensu lub są nieużyteczne (zmiana sposobu mówienia); • nieuzasadnione poczucie wyższości warstw wykształconych (tylko prości ludzie rozsądnie nie chcieli stosować się do nowych reguł mówienia); • kradzieże wynalazków i odkryć między naukowcami (Guliwer obiecuje, że poświęci pierwszeństwo); • brak pieniędzy na badania naukowe (wynalazek mógłby się powieść, gdyby naukowiec miał więcej środków); • marnowanie pieniędzy na bezsensowne prace naukowe (wynalazek wymaga takich nakładów, które przewyższają korzyści). Przykładowa odpowiedź: <i>W przytoczonym fragmencie Swift wyśmiewa to, że często wynalazki i prace naukowe wcale nie przynoszą korzyści ludziom. Pokazuje naukowca, który chce zmienić sposób mówienia i język, co tylko utrudnia ludziom życie, zamiast je ułatwić.</i>	1 p. 1 p. – poprawna odpowiedź wskazująca trafnie przedmiot satyry w Tekście 1. i zawierająca adekwatne wyjaśnienie bez użycia cytatu; 0 p. – odpowiedź zawierająca cytaty, niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi.
3.2.	Wyjaśnienie cytatu powinno uwzględniać przynajmniej jeden z elementów: <ul style="list-style-type: none"> • kontrowersyjność treści (satyryczne przedstawianie sytuacji znanych z rzeczywistości autora) • brak konstruktywnych rozwiązań (brak przedstawienia pozytywnych wzorców). Uzasadnienie powinno odnosić się do konkretnych przykładów z całości lektury. Nie uznaje się przykładów z Tekstu 1. Przykładowe odpowiedzi: (Wyjaśnienie cytatu) <i>W liście do Pope’a Swift napisał, że zależy mu na tym, aby ludzie, czytając jego tekst, poczuli się niekomfortowo.</i>	2 p. 2 p. – za poprawne merytorycznie wyjaśnienie cytatu, wyrażenie stanowiska ORAZ adekwatne i poprawne uzasadnienie odnoszące się do lektury, ale nie do Tekstu 1; 1 p. – za poprawne merytorycznie wyjaśnienie cytatu i stanowisko LUB adekwatne i poprawne uzasadnienie odnoszące się do lektury, ale nie do Tekstu 1;

	<p><i>Chce, aby zrozumieli, że postępują źle lub głupio. (Odpowiedź na pytanie) Uważam, że jest to widoczne w lekturze. (Uzasadnienie z odwołaniem do przykładu z lektury) Na przykład pokazał akademika, który całe swoje życie pracuje z odchodami, a jego praca jest pozbawiona sensu. Myślę, że wielu naukowców mogło się obrazić, a jednocześnie zwrócić uwagę na bezsens części swojej pracy. Nie ma jednak gwarancji, że prace Swifta przyniosą rzeczywiste skutki.</i></p> <p>(Wyjaśnienie cytatu) <i>W liście do Pope'a Swift napisał, że zależy mu na tym, aby ludzie, czytając jego tekst, poczuli się urażeni, zdziwieni, jednak nie spodziewa się żadnych konkretnych rezultatów. (Odpowiedź na pytanie) Uważam, że jest to widoczne w lekturze. (Uzasadnienie z odwołaniem do przykładu z lektury) Na przykład autor opisał traktowanie Guliwera w Brobdingnag jako niewolnika, dziwu i zabawki mimo tego, że był szanowanym członkiem ludzkiego społeczeństwa. Dzięki temu można podjąć refleksję nad prawami człowieka czy nad reakcją na czyjąś inność. W czasach Swifta nie przyniosło to znaczących zmian społecznych, jednak takie prace jak Swifta zaowocowały zmianami w późniejszym czasie.</i></p>	<p>0 p. – odpowiedź niepełna (np. wyjaśnienie cytatu bez stanowiska i odwołania do lektury; odwołanie do Tekstu 1 bez wyjaśnienia cytatu i bez stanowiska), niepoprawna, nielogiczna (stanowisko niezgodne z wyjaśnieniem czy uzasadnieniem) lub brak odpowiedzi.</p>
<p>4.</p>	<p>Przykładowe odpowiedzi:</p> <p>(Stanowisko) <i>Uważam, że taki wynalazek mógłby być użyteczny.</i></p> <p>(Argument 1.) <i>Taka maszyna służyłaby osobom niemającym wystarczających kompetencji do pisania książek, a mających ważne treści do przekazania.</i></p> <p>(Przykłady) <i>W powieści Swifta maszyna przedstawiona jest jako szansa dla osób, które nie zdobyły wykształcenia. Podobnie ChatGPT może służyć tym, którzy nie znają całej dostępnej literatury.</i></p> <p>(Argument 2.) <i>Taka maszyna tworzyłaby książki szybciej niż człowiek.</i></p> <p>(Przykłady) <i>Naukowiec opowiadał Guliwerowi o tym, że jego wynalazek mógłby przyspieszyć proces powstawania książek, podobnie chatbot pracuje szybciej niż człowiek, który musi różne informacje zdobyć sam.</i></p> <p>(Stanowisko) <i>Wynalazek nie mógłby być użyteczny.</i></p> <p>(Argument 1.) <i>Przy użyciu takiej maszyny nie powstaje tekst zupełnie nowy i oryginalny.</i></p> <p>(Przykłady) <i>W powieści Swifta praca z maszyną wymaga dostarczenia jej materiału. Podobnie chatbot opiera się na tekstach już istniejących.</i></p> <p>(Argument 2.) <i>Maszyna tworzy teksty wymagające kontroli człowieka.</i></p> <p>(Przykłady) <i>Swift ukazuje powstające ułamki tekstów, które trzeba w odpowiedni sposób połączyć w dzieło doskonałe. W przypadku sztucznej inteligencji nie ma gwarancji, czy informacje zawarte w tekstach są prawdziwe.</i></p> <p>Uwaga! Stanowisko może być ambiwalentne („i tak, i nie”, „w pewnym stopniu tak, w pewnym – nie”) lub zawierać jakiś element wahania („tak, ale pod pewnymi warunkami”). W takiej sytuacji sprawdzamy adekwatność argumentów (np. czy wypowiedź zawiera zarówno argumenty, jak i kontrargumenty).</p>	<p>3 p.</p> <p>Treść:</p> <p>2 p. – za dwa poprawne merytorycznie i adekwatne do stanowiska argumenty z potwierdzającymi je przykładami z obu tekstów;</p> <p>1 p. – za co najmniej jeden poprawny merytorycznie i adekwatny do stanowiska argument odnoszący się do potwierdzającego go przykładu z jednego tekstu;</p> <p>0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna, zawierająca sprzeczności pomiędzy stanowiskiem, argumentami i/lub przykładami lub brak odpowiedzi.</p> <p>Odpowiedź zawierająca przykłady w funkcji argumentacyjnej - bez uogólnienia (argumentu) jest niepełna.</p> <p>Poprawność języka i zapisu:</p> <p>1 p. – za wypowiedź bez błędów lub zawierającą 1 błąd językowy albo ortograficzny, albo interpunkcyjny;</p> <p>0 p – zawierającą więcej niż 1 błąd niezależnie od kategorii (np. 1 błąd ortograficzny i 1 błąd językowy; 2 błędy interpunkcyjne, itd.).</p> <p>Nie ocenia się poprawności języka i zapisu, jeśli praca nie jest spójną kilkuzdaniową wypowiedzią zajmującą co najmniej połowę wyznaczonego miejsca.</p>

5.	1. F 2. P	1 p. 1 p. – dwie poprawne odpowiedzi; 0 p. – jedna poprawna odpowiedź, odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi.
6.	Należy oceniać merytoryczną poprawność uzasadnienia. Za odpowiedzi błędne należy uznać takie, które nie odnoszą się do ironii w tekście Swifta i traktują wypowiedzi bohaterów o prostych ludziach jako reprezentatywne dla przesłania fragmentu. Przykładowa odpowiedź: <i>Tak, ponieważ Krasicki pokazuje, że mądrość może wynikać z rozsądnej obserwacji świata dookoła, niekoniecznie z książek. W powieści Swifta to naukowcy zachowują się nierozsądnie, realizując naukowe wnioski, a prości ludzie mają mądrzejsze podejście do kwestii języka.</i>	1 p. 1 p. – pełna i poprawna odpowiedź zawierająca stanowisko oraz adekwatne uzasadnienie w oparciu o oba utwory; 0 p. – odpowiedź niepełna, nieuwzględniająca interpretacji tekstów, niepoprawna lub brak odpowiedzi.
7.	Odpowiedź powinna odnosić się zarówno do bajki Krasickiego, jak i powieści Jacqueline Kelly. Przykładowa odpowiedź: <i>Uważam, że Calpurnia postępowała podobnie jak pokazany w bajce chłop. Podobnie jak on wnikliwie obserwowała przyrodę i szukała odpowiedzi na nurtujące ją pytania. Nie była stereotypowym naukowcem – w czasach, w których żyła, dziewczynki nie zajmowały się nauką. Tak samo jak chłopci w czasach Krasickiego.</i>	1 p. 1 p. – pełna odpowiedź zawierająca własne stanowisko oraz poprawne uzasadnienie wskazujące podobieństwo postaci; 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi.
8.	Uczeń / uczennica tworzy spójną wypowiedź zawierającą zarówno komentarz do wypowiedzi, jak i podobieństwa oraz różnice w przedstawieniu roli naukowców na obrazach. Przykładowa odpowiedź <i>Stanisław Godlewski podkreśla, że bez współpracy rozwój zawodowy naukowców nie byłby możliwy. Myślę, że zależy to od charakteru i potrzeb naukowców. Na obrazie pt. „Alchemik” przedstawiono samotnego badacza, któremu towarzyszą tylko jego książki. Na obrazie „Badanie” widzimy cały zespół naukowców, którzy wspólnie pracują i odkrywają coś niezwykłego. W jednym i drugim przypadku możemy mówić o tym, że bohaterowie obrazów dbają o swój rozwój naukowy.</i>	3 p. Treść: 2 p. – za odwołanie do wypowiedzi oraz przedstawienie podobieństwa i różnicy na obrazach; 1 p. – za przedstawienie podobieństwa i różnicy na obrazach, ALE bez odwołania do wypowiedzi ALBO za odwołanie do wypowiedzi - przedstawienie podobieństwa <u>albo</u> różnicy; 0 p. – odpowiedź niepełna (tylko wskazanie podobieństwa albo różnicy), niepoprawna lub brak odpowiedzi. Poprawność języka i zapisu: 1 p. – za wypowiedź bez błędów lub zawierającą 1 błąd językowy albo ortograficzny, albo interpunkcyjny; 0 p – zawierającą więcej niż 1 błąd niezależnie od kategorii (np. 1 błąd ortograficzny i 1 błąd językowy; 2 błędy interpunkcyjne, itd.) Uwaga! Jeśli praca nie jest spójną wypowiedzią, nie przyznaje się punktów.
9.	1 P	1 p. 1 p. – poprawna odpowiedź (bez zaznaczenia błędnej); 0 p. – odpowiedź częściowo poprawna (z zaznaczoną błędną), niepoprawna lub brak odpowiedzi.

10.	Poprawne przekształcenie zdania podrzędnego przydawkowego: <i>Miłość do natury napędzająca mnie już jako sześciolatka wybuchła z nową siłą.</i>	1 p. 1 p. – poprawne przekształcenie; 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi.
11.	Przykładowe odpowiedzi: Przymiotnik 1. korzenny Zdanie: Kardamon, cynamon, imbir i kurkuma to przyprawy korzenne . Przymiotnik 2. korzeniowy Marchew, pietruszka i seler to warzywa korzeniowe . Uznawane są jedynie odpowiedzi zawierające przymiotniki pochodne od wyrazu <i>korzeń</i> , nie zaś należące do tej samej rodziny, a utworzone od innych wyrazów podstawowych (<i>ukorzeniony, zakorzeniony</i> w znaczeniu przymiotnikowym pochodzą od czasowników). Nieuznawane są wyrazy złożone.	2 p. 2 p. – poprawnie utworzone 2 przymiotniki ORAZ poprawnie i adekwatnie utworzone zdania; 1 p. – poprawnie utworzone 2 przymiotniki ALBO poprawnie i adekwatnie utworzone zdania, ALBO za jeden poprawnie utworzony przymiotnik wraz z poprawnie utworzonym zdaniem; 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi.
12.	1. B. - dąb 2. C. - drzewo 3. A. - roślina	1 p. 1 p. – poprawna odpowiedź; 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi.
13.	B., D.	1 p. 1 p. – dwie poprawne odpowiedzi; 0 p. – jedna odpowiedź poprawna i jedno wskazanie niepoprawne, odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.
14.	<p>I. REALIZACJA TEMATU WYPOWIEDZI (0-2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu (list otwarty). Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione: odwołanie do dwóch spośród wskazanych utworów oraz filmu). Wypowiedź w całości dotyczy tematu wskazanego w poleceniu. (2 p.) • Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma), np. brak wyrazistego odwołania do jednego z dwóch utworów literackich LUB filmu, LUB w pracy występują fragmenty nie dotyczące tematu wskazanego w poleceniu. (1 p.) • Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO nieuważnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma). (0 p.) <ul style="list-style-type: none"> ✓ Uwaga, jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt. w kryterium Realizacja tematu wypowiedzi, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt. ✓ Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, sprawdzający ocenia ją na 0 punktów (adnotacja – <i>Praca nie na temat</i>). ✓ Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, sprawdzający ocenia ją na 0 punktów (adnotacja – <i>Praca nieczytelna</i>). ✓ Jeżeli wypowiedź jest częściowo nieczytelna, sprawdzający oznacza na marginesie, gdzie znajdują się fragmenty nieczytelne, i zgodnie z modelem ocenia we wszystkich kryteriach jedynie fragmenty czytelne. ✓ Jeżeli wypowiedź zawiera mniej niż 200 wyrazów, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: I. realizacji tematu wypowiedzi, II. elementy retoryczne oraz III. kompetencje literackie i kulturowe. <p>II. ELEMENTY RETORYCZNE (0-5) UWAGA! Argumentowanie nie polega na streszczaniu utworów.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pogłębiona argumentacja (5 p.): <ul style="list-style-type: none"> ✓ Piszący zajmuje stanowisko wobec problemu, objaśnia swoje rozumienie tematu; argumentacja jest trafna wobec przyjętego stanowiska i jest logicznie powiązana z wnikliwą i rzeczową interpretacją faktów wybranych z tekstów kultury; argumentacja prowadzi do wniosków wykraczających poza powtórzenie tezy. ✓ Co najmniej dwa argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane są odpowiednimi przykładami. 	20 p.

- ✓ Argumenty/przykłady są w dostrzegalny sposób LOGICZNIE uporządkowane (nie wystarczy porządek „po pierwsze”, „po drugie”, „po trzecie”), np. są przedstawione według wagi albo są zapisane w porządku: argument – kontrargument.
- Praca spełnia dwa wymagania na 5 punktów, a jedno wymaganie na 3 punkty. (4 p.)
- Powierzchnowa argumentacja (3 p.):
 - ✓ Piszący zajmuje stanowisko wobec problemu; argumentacja jest trafna wobec przyjętego stanowiska i powiązana z wybranymi tekstami kultury; w wypowiedzi brak wnikliwości; wnioski nie wykraczają poza powtórzenie stanowiska.
 - ✓ Niektóre argumenty zostały zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystano przykłady w funkcji argumentacyjnej.
 - ✓ Argumenty/przykłady są uporządkowane częściowo lub pozornie („po pierwsze”, „po drugie”, „po trzecie” i synonimiczne)
- Praca spełnia dwa wymagania na 3 punkty, a jedno wymaganie na 1 punkt. (2 p.)
- Podjęta próba argumentowania stanowiska (1 p.):
 - ✓ Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
 - ✓ Przykłady są uporządkowane częściowo lub pozornie.
- Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 p. (0 p.)

III. KOMPETENCJE LITERACKIE I KULTUROWE (0-2)

- Funkcjonalne wykorzystanie interpretacji dwóch utworów literackich i filmu. Poprawność rzeczowa. (2 p.)
- Częściowo funkcjonalne wykorzystanie interpretacji dwóch utworów literackich i filmu przy poprawności rzeczowej LUB Funkcjonalne wykorzystanie interpretacji dwóch utworów literackich i filmu. 1 błąd rzeczowy. (1 p.)
- Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 p., np. zawiera 2 błędy rzeczowe lub więcej LUB niefunkcjonalnie wykorzystano przynajmniej jeden utwór literacki lub film LUB nie wykazano się kompetencjami literackimi i kulturowymi – nie wykorzystano co najmniej jednego z wymaganych utworów literackich lub filmu (0 p.)

IV. KOMPOZYCJA TEKSTU (0-2)

- Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi, w tym we właściwych miejscach elementy listu, takie jak miejscowość i data, nagłówek, formuła pożegnalna, podpis autora. Graficznie wyodrębnione akapity (wydzielenie akapitami tylko trzech zasadniczych części wypowiedzi nie spełnia wymagań tego kryterium). Pełna spójność, bez luk i zbędnych powtórzeń. (2 p.)
- Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. Graficznie wyodrębnione akapity. Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności albo podziału na akapity, albo w umiejscowieniu stałych elementów listu otwartego (1 p.)
- Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 p., np. zawiera więcej niż jedną usterkę w zakresie spójności albo podziału na akapity, albo w umiejscowieniu stałych elementów listu otwartego. (0 p.)

V. STYL (0-2)

- Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi – dobór słownictwa i konstrukcji składniowych służy prowadzeniu rozumowania i argumentacji, a także **nawiązywaniu kontaktu z odbiorcami**. Nieodpowiedni jest styl urzędowy lub zbyt kolokwialny, przesadnie poetycki czy naukowy. Jednolity – bez mieszania stylów. (2 p.)
- Sporadyczne (obecne w jednym akapicie pracy) usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu. (1 p.)
- W przewadze nieodpowiedni do treści i formy wypowiedzi (usterki obecne w ponad połowie akapitów pracy) oraz niejednolity (0 p.)

VI. JĘZYK (0-4)					
zakres środków / poprawność środków	0 błędów	1 błąd	2 błędy	3 błędy	ponad 3 błędy
Szeroki zakres środków językowych, tzn. zróżnicowana składnia, zróżnicowana leksyka, w tym, np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu	4 p.	3 p.	2 p.	1 p.	0 p.
Zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.	3 p.	2 p.	1 p.	0 p.	0 p.
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 p.	1 p.	0 p.	0 p.	0 p.
<p>VII. ORTOGRAFIA (0-2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • 0 błędów – 2 p. • 1-2 błędy – 1 p. • ponad 2 błędy – 0 p. <p>VIII. INTERPUNKCJA (0-1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • do 3 błędów – 1 p. • ponad 3 błędy – 0 p. 					
Razem:			40 punktów		

Każdy poprawny sposób rozwiązania zadań przez ucznia powinien być uznawany. W modelu odpowiedzi zamieszczono warunki poprawności odpowiedzi i przykładowe rozwiązania.